

rades les més fèrtils d'Alpicat. L'any 1998 la llera o conducció del Rec Nou va ésser canalitzada amb tubs de formigó d'un metre de diàmetre i amb torretes d'aigua també de formigó, per a cadascun dels braços de reg. En fer l'esmentada canalització es va dotar també aquesta sèquia amb un camí o pista, pel marge esquerre, perquè facilités el pas amb tractors o altres vehicles, tant al sequier, com als regants que necessitessin desplaçar-se per aquesta via de comunicació en el moment de regar. Aquestes obres van suposar una gran millora ja que, en ser la llera de terra, es produïen pèrdues considerables d'aigua i cada any era necessari fer una neteja per la brossa que es criava dintre seu.

Unes altres 1.000 ha del terme es reguen amb les aigües del Canal d'Aragó i Catalunya, de les quals unes 223 ha ho fan a través de la Comunitat Núm. 123 de la Sèquia d'Alpicat, anomenada Toma de la Cerdera, i

unes altres 800 ha, aproximadament, es reguen per les cinc Tomes de reg de la nostra Comunitat. Les quatre primeres deriven pel marge esquerre de l'esmentada Sèquia d'Alpicat, i la darrera ho fa pel marge dret.

La primera de les nostres Tomes de reg és la 10-0 esquerra, coneguda amb el nom de Toma dels Rubinals, que rega una extensió de 296 ha.

La segona Toma és la 10-3, anomenada Toma del Checo, i rega 126 ha.

La tercera és la Toma 11-2, que es coneix amb el nom de Toma del Poble, i rega 113 ha.

La quarta és la Toma 12-8, que s'anomena Toma Petita o també Toma de les Metgesses, i tan sols rega 87 ha.

La cinquena és la més gran i és la Toma 13-2, o Toma del Pla de Montsó, que rega 450 ha, de les quals les dos terceres parts són del terme de Lleida. Aquestes 300 ha no les hem comptades en les 800 ha anomenades ante-

riorment.

Cal indicar que el número que figura al costat de cada Toma correspon al punt quilomètric d'on parteix l'esmentada Toma, de la Sèquia d'Alpicat.

En el terme d'Alpicat encara queden unes 250 ha, que estan ubicades dalt del pla i que són de secà. Hom creu que podrien posar-se en reg el dia que es reguin els plans d'Alguaire, Malpartit, Roselló, etc.

En altres números de la revista es procurarà informar-los dels sistemes de reg utilitzats pels regants, el nombre de regants de cada Toma, embassaments, tipus de canalitzacions i altres aspectes que puguin interessar els lectors.

Comunitat de Regants Núm. 124 del Canal d'Aragó i Catalunya d'Alpicat

El Boixet

Escola de Puntaires El Boixet d'Alpicat

Qui som?

Un grup de dones d'Alpicat, unides per la mateixa afecció, la punta de coixí, ens vam organitzar i l'any 1996 vam crear una escola de puntaires, l'Escola de Puntaires El Boixet.

Què fem?

Des de la nostra escola treballlem per a aprendre noves tècniques, per treballar nous patrons, per fomentar aquest art que és un element definidor dels nostres costums i de les nostres tradicions, una tradició que sempre s'ha relacionat més amb el marc marítim, però que a terra endins també està ben arrelada.

Assistim a les trobades de puntaires que es fan arreu de Catalunya, ensenyant les nostres labors i aprenent de les labors dels altres.

Organitzem mostres i trobades a casa nostra. La més important és la de l'any 1998, quan vam reunir a Alpicat més de 3.600 puntaires; era la primera vegada que les terres de Lleida vivien aquesta festa.

Voleu venir?

Si com nosaltres sentiu al cor la punta de coixí o us voleu deixar "enganxar" per aquest art, poseu-vos en contacte amb la presidenta, l'Anna Huguet, al telèfon 973 736 471.

Fem classes d'adults tots els dimecres a la tarda i de nens i nenes el dissabte a la tarda, al Casal.

Dels primers assentaments a la consolidació del poble

Amb la nova etapa d'aquesta revista se'ns proposa una sèrie d'articles sobre la història d'Alpicat. Hem cregut oportú dedicar aquest espai a fer una síntesi renovada i actualitzada del llibre que ja fa 9 anys vàrem publicar *Alpicat. Recull històric*. Ens motiva un doble objectiu: difondre els nous documents trobats durant aquests anys (que renoven i aprofundeixen el coneixement del nostre passat) i, en segon lloc, divulgar d'una manera concisa la història del nostre poble.

Dels primers assentaments a la consolidació del poble

D'antuvi, la plana de Lleida fou habitada per molts pobles que trobaren en aquesta terra prou recursos i seguretat com per a establir-s'hi. Tant a Alpicat com a les seves immediacions hi trobem tot tipus d'assentaments des de l'edat del bronze fins als àrabs. L'assentament més antic del que tenim coneixement data del 1150 abans de Crist, situat al peu del Tossal Gros (als actuals dipòsits d'aigua potable), s'hi localitzaren diferents tipus de ceràmica de l'època, d'aquest mateix període hi ha jaciments a Gimennells, Torrefarrera i, sobretot, al baix Segre.

Amb l'arribada dels romans, s'estableixen els fonaments de la nostra cultura; el seu testimoni restarà al llarg del territori amb petites i grans obres. L'empremta romana a Alpicat l'hem de cercar en les seves vies de comunicació, la via romana que anava d'Ilerda a Osca passava per l'est de la població i, de fet, és el límit del terme municipal d'Alpicat amb Lleida, avui un caminet que discorre paral·lel a la carretera N-240.

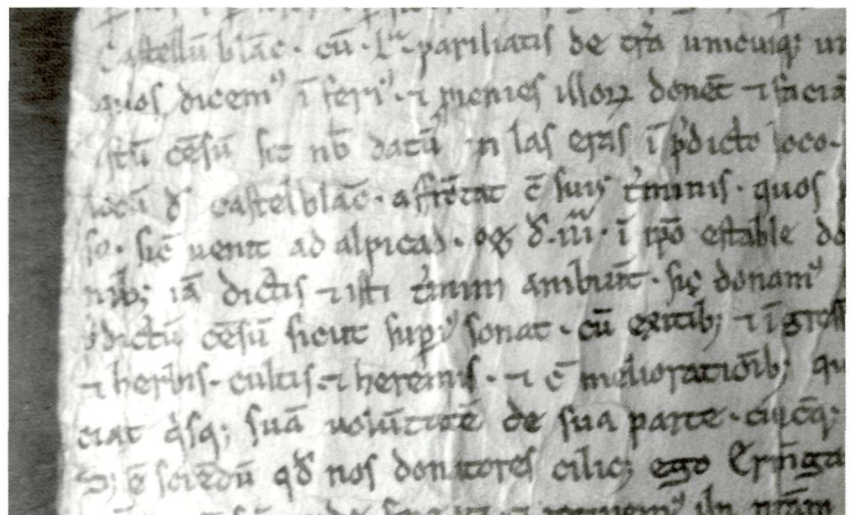
Tanmateix, les vies romanes que comunicaven les ciutats de l'imperi eren un pol d'atracció per diferents assentaments de tipus agrícola o residencial. S'han trobat restes d'àmfores d'aquest període al camí de Raimat, que podrien tenir el seu origen en algun tipus de vila romana, com la que es va trobar a prop de Raimat, al col·legi Claver.

L'altre gran i desconegut període de la nostra història és l'època sarraina. A ella li devem part del que som i de la nostra idiosincràsia; no cal anar més lluny, només cal repetir "Alpicat" per recordar l'origen àrab de la nostra població. El nostre nom prové de la paraula mossàrab "Al-piqad", la seva traducció seria "els camps enclotats", que vindria a referir-se a una mena

masia de la resta de Catalunya).

Als àrabs se'ls coneix pel domini dels recursos hídrics. No en va el canal de Pinyana té el seu origen en unes sèquies àrabs, de les quals més tard naixerà el Rec Nou. Aquestes són algunes de les petjades més profundes que ens han arribat d'aquell temps.

L'any 1149 es reconquereix Lleida per part del comte de Barcelona Ramon Berenguer IV i d'Urgell Ermengol VI. Alpicat i tots els pobles del voltant passaren a mans dels comtes que van anar cedint els nous territoris a diferents nobles, cavallers, senyors eclesiàstics o ordres militars, en recompensa dels serveis prestats en la reconquesta, amb la voluntat d'implantar a tots ells en les tasques de

d'aiguamolls.

Desconeixem amb exactitud on i què era l'Alpicat dels àrabs però creiem que es tractava d'una almúnia o turris (explotació agrícola amb una torre defensiva) situada a prop del poble actual, on devia haver zones humides. Aquestes turris o "burry" àrabs són l'origen de multitud de torres disperses per la comarca (essent una peculiaritat diferenciadora amb la

re població.

En una d'aquestes donacions, feta per Ermengol VII a 50 homes de l'Urgell (concretament la carta de població de Castell Blanc de Llitera (1174) que era Malpartit i no Alpicat com fins fa poc es creia) és on apareix per primer cop anomenat el nostre poble com a límit d'aquesta donació. Posteriorment, al 1203 i al 1234 Alpicat es cita en un testament i en una